

ΚΕΝΤΡΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΟΚΛΗΣΗ

Κοινωνική επιχείρηση και αποκατάσταση ατόμων με ειδικές ανάγκες: Μία Ευρωπαϊκή πρόκληση για την ΕΥΒΟΙΑ

Α. Εδώ και 4 χρόνια άρχισε στην Εύβοια η προσπάθεια δημιουργίας ενός σύγχρονου δικτύου υπηρεσιών ψυχικής υγείας, που να ανταποκρίνεται στις τεράστιες ανάγκες του πληθυσμού της περιοχής.

Η έναρξη λειτουργίας του Κέντρου Κοινωνικής Ψυχικής Υγείας (ΚΚΨΥ) του ΓΝΝ Χαλκίδας, η δημιουργία του Ξενώνα Επανεξέλιξης και Αποκατάστασης στην Παραλία Αυλίδας Ευβοέων νοσηλευμένων στο Κρατικό Θεραπευτήριο Λέρου, η ευρύτερη δραστηριότητα εκπαίδευσης, έρευνας, ανταλλαγές ενημερωτικών εκδηλώσεων (ράδιο, τύπος) και επιστημονικών ημερίδων σηματοδοτούν τις σημαντικές αλλαγές αλλά και τις προοπτικές στην ψυχιατρική περίθαλψη του νησιού.

Όμως η απλή παροχή υπηρεσιών ψυχιατρικής φροντίδας δεν καλύπτει όλες τις ανάγκες ενός πληθυσμού, ιδιαίτερα στον Τομέα της αποκατάστασης.

Μέχρι πρόσφατα η ιστορία της ψυχιατρικής αποκατάστασης αλλά και γενικότερα της πρόνοιας και της φροντίδας ατόμων με ειδικές ανάγκες χαρακτηριζόταν, αλλά και συχνά εξακολουθεί να χαρακτηρίζεται από ένα σαφή, κάθετο διαχωρισμό μεταξύ του κόσμου της εργασίας και του κόσμου της πρόνοιας και προστασίας.

Ιδιαίτερα στις λεγόμενες αναπτυγμένες βιομηχανικές κοινωνίες, με την κρίση του κράτους πρόνοιας και τους μειωμένους ρυθμούς οικονομικής ανάπτυξης και ευρύτερα κοινωνικής κρίσης, η διάκριση μεταξύ αυτού που παράγει και αυτού που δεν παράγει γίνεται ένα έδαφος κοινωνικού στιγματισμού του διαφορετικού.

Γιατί η κοινωνία μας θεωρεί διαφορετικό και άρα εν δυνάμει απορριπτικό ότι δεν ανταποκρίνεται στα πρότυπα των καιρών: ο νέος διακρίνεται από τον γέρο, ο πλούσιος από τον φτωχό, ο ασθενής από τον υγιή, ο τρελλός από τον "κανονικό".

Επίσης είναι παράλογο αν αναλογιστούμε τα δισεκατομμύρια που σπαταλώνται καθημερινά από την πρόνοια, τις ασφάλειες, τις υπηρεσίες υγείας που αναπαράγουν τον κοινωνικό στιγματισμό και την διάκριση του διαφορετικού, χωρίς ρεαλιστική προοπτική επανεξέλιξης των ατόμων με ειδικές ανάγκες.

Β. Πώς μπορεί να αλλάξει μιά τέτοια απαράδεκτη πραγματικότητα; Ας σκεφτούμε ότι αν αθροίσουμε τους ετήσιους προϋπολογισμούς του Ψυχιατρικού Νοσοκομείου Αττικής (Δαφνίου) και του Κρατικού Θεραπευτηρίου Λέρου, θα ξεπεράσουμε τις 8 δισεκατομμύρια δραχμές, ιδιαίτερα για την ποιότητα περίθαλψης και φροντίδας που αυτά τα ιδρύματα προσφέρουν.

Όταν μιλάμε για αποκατάσταση εννοούμε την ανάπτυξη των ικανοτήτων - δεξιοτήτων κάθε ατόμου και την ανάπτυξη

των όρων και μέσων στο περιβάλλον αυτού του ατόμου, ώστε να διευκολυνθεί η ελαχιστοποίηση της μειονεξίας του (φυσική ή ψυχική αναπηρία) και να αναπτύξει τις ικανότητές του στον κοινωνικό χώρο.

Πως είναι δυνατό κάτι τέτοιο, που μοιάζει αφηρημένος θεωρητικός ορισμός ή ανθρωπιστικό ευχολόγιο;

Η υπόθεση εργασίας στην οποία στηρίζεται η δημιουργία κοινωνικών επιχειρήσεων και συνεταιρισμών είναι η εκμετάλλευση αυτού του τεράστιου κοινωνικού πλούτου που σπαταλάται για πρόνοια, σε μια άλλη λογική και προοπτική παραγωγής όχι μόνο χρήσιμων προϊόντων, ανταγωνισμών στην αγορά αλλά και "παραγωγή" σχέσεων, συναισθημάτων, πολιτισμού, στάσης αλληλεγγύης και στήριξης του διαφορετικού, συνέργειας μεταξύ ατόμων, επένδυσης στην εξυπηλάδα.

Το μήνυμα στο λεγόμενο άτομο με ειδικές ανάγκες πρέπει να είναι: "Εσύ αξίζεις στα μάτια του κόσμου γιατί παράγεις πράγματα που χρησιμοποιεί ο κόσμος".

Γ. Με βάση τις παραπάνω σκέψεις, το Κ.Κ.Ψ.Υ. Χαλκίδας και η Εταιρεία Περιφερειακής Ανάπτυξης και Ψυχικής Υγείας (Ε.Π.Α.Ψ.Υ.) που υλοποιεί ήδη προγράμματα αποκατάστασης (Ξενώνας Ευβοίας, ΠΙΚΠΑ Λέρου κλπ), σε συνεργασία με την Κοινότητα Λουκισίων πρότεινε στο Υπουργείο Εργασίας και Υγείας ένα καινοτομικό πρόγραμμα επανεξέλιξης 15 ατόμων με ψυχιατρικές ανάγκες με την δημιουργία θερμοκηπίων στην περιοχή της Παραλιμνής.

Το πρόγραμμα αυτό, καθώς και ένα πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης σε αγροτοκαλλιέργειες 15 Βορειοηπειρωτών και νέων ανέργων του Νομού μας, κατατέθηκε για χρηματοδότηση στα πλαίσια των κοινοτικών πρωτοβουλιών HORIZON και EUROFORM του Κοινωνικού Ταμείου της ΕΟΚ.

Η έγκριση αυτών των αιτήσεων παραμένει ακόμα αβέβαιη, τη στιγμή που άλλοι φορείς στο εξωτερικό επιδιώκουν την συνεργασία μαζί μας.

Ο διακρατικός χαρακτήρας αυτών των προγραμμάτων και η μεταφορά τεχνογνωσίας στις αγροτικές καλλιέργειες από άλλες χώρες μπορεί να δημιουργήσουν έναν πρότυπο χώρο επανεξέλιξης και επαγγελματικής κατάρτισης ατόμων με ειδικές ανάγκες στον νομό μας.

Ένα αντίστοιχο πρόγραμμα κατατέθηκε σπό τον Δήμο Χαλκίδας σε συνεργασία με τον "Σύλλογο Γονέων Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες Αγίου Ιωάννης Ρώσσης".

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση αλλά και ευρύτερα οι φορείς του Νομού μας θα μπορέσουν να απαντήσουν σε αυτή την Ευρωπαϊκή πρόκληση, έξω από κομματικούς μικρόψυχους υπολογισμούς;

Στέλιος ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ

Ψυχίατρος - Επιστημονικός υπεύθυνος προγραμμάτων ψυχικής υγείας Ν.ΕΥΒΟΙΑΣ